

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Poročilo Sveta za zdravstvo o delu v letu 1957

(Gradivo za 4. skupno sejo OLO)

Delo Sveta za zdravstvo OLO Ljubljana je tudi v letu 1957 sledilo splošnim potrebam zdravstva v okraju in njegovemu razvoju v strokovnem, organizacijskem in družbenem pogledu. Nadaljevalo je že prejšnja leta začete akcije, katerih namen je bil ustvariti primerno organizacijo okrajnega zdravstva, izgraditi potrebne objekte, utrditi decentralizacijo in upravljanje po upravnih odborih, s proučevanjem zdravstvenih vitalno-statističnih pokazateljev pa zbrati material za nadaljnjo uspešno usmeritev zdravstva v okraju.

Mreža zdravstvenih ustanov v ljubljanskem okraju

Ko se je pred nekaj leti razpravljalo in sklepalo o decentralizaciji zdravstvene službe zaradi potrebe približanja ljudstvu in možnosti uspešnega družbenega upravljanja, so mnogi zdravstveni delavci pokazali premalo razumevanja. Navajeni so bili na centralno vodstvo zdravstvene službe, prav tako še niso doumeli in upoštevali važnosti družbenega upravljanja, v katerem bi sodelovali tudi nestrokovnjaki.

Mnogi zdravstveni delavci so tudi ugovarjali prehodu proračunskega dotiranja zdravstvenih zavodov in ustanov v sistem samostojnega finansiranja.

Izkušnje pa so pokazale, da je zdravstvena služba baš z decentralizacijo in družbenim upravljanjem dobila največ pobud tako v pogledu strokovnosti kakor glede razvoja v smeri največjih potreb.

Državljeni so mogli signalizirati potrebe na terenu in nakazovati smer zdravstvene politike po daleko širših vidikih, kot so to mogli prej sami zdravstveni delavci spriče le ozkega strokovnega gledanja na problematiko.

Prehod na samostojno finansiranje je dal zavodom in ustanovam, še posebno pa pristojnim oblastvenim forumom vpogled v stvarno finančno vrednost zdravstvene službe v razmerju z ostalimi panogami javne službe. Po prvih težavah so uprave zdravstvene službe pričele uspešno voditi račun o finančni vrednosti zdravstvenih storitev in preusmerjati delo v smeri stvarnih potreb.

Studij uspehov in neuspehov zdravstvene službe ob upoštevanju detajlno statističnih pokazateljev pa je še posebno po decentralizaciji, uvedbi družbenega upravljanja ter samostojnega finansiranja povzročil mnogo koristnih impulzov v smeri in tempu razvoja zdravstvene zaščite prebivalstva tako na terenskih kurativnih kot preventivnih me-

Zdravstveni domovi so v začetku leta 1956 doživeli novo fazo življenja in razvoja. Dočim je imela večina občin bivšega okraja že zdravstvene domove v lastnih stavbah in sposobne takojšnjega razvoja (Vrhnika, Cerknica, Grosuplje, Medvode, Domžale, Kamnik, Litija in Mengeš) oz. so imele vsaj osnovne možnosti razvoja v že obstoječih zdravstvenih postajah, so v mestnih občinah obstajale v glavnem prostorne težkoče. Lastno stavbo, v kateri pa je kurativna zdravstvena služba več ali manj zavrla razvoj prejšnje preventivne službe, je imela le občina Sentvid. Ker je Poliklinika prej skrbela poleg specialistične zdravstvene službe tudi za splošno ambulantno zdravstveno službo, so bile prostorne osnove za razvoj zdravstvenih domov v mestnih občinah omejene in nepopolne. To so bile večinoma iz bivših trgovskih obratnih in obrtnih prostorov funkcionalno higiensko manj ustrezno urejene ambulante za splošno zdravstveno zaščito. V enakih pogojih so izven centralnih mestnih ustanov imele sedeže redke periferné preventivne zdravstvene ustanove, v glavnem otroške posvetovalnice. Celo specialistična služba Poliklinike je bila navezana na pretešne in funkcionalno higiensko težke prostorne pogoje.

Konec leta 1957 je bilo na področju okraja 20 zdravstvenih domov in 26 zdravstvenih postaj, od katerih je bilo 11 zdravstvenih postaj ustanovljenih v letu 1956 do 1957 (Dolsko, Prežganje, Tuhinj, Vodice, Horiul, Rovte, Gabrovka, Sentvid pri Stični, Zagradec, Vnanje gorice).

Mreža preventivnih zdravstvenih ustanov v okviru zdravstvenih domov oz. v centralnih zdravstvenih ustanovah je obsegala konec leta 1957 14 dispanzerjev za žene, 15 posvetovalnic za žene, 4 letišče posvetovalnice za žene, ki poslujejo enkrat na mesec ali po potrebi, 14 dispanzerjev za otroke, 14 posvetovalnic za otroke, 23 letišč posvetovalnic, ki delajo enkrat na mesec in po potrebi, 12 protituberkuloznih in 3 higienske postaje.

Pomembno je, da je bila večina teh ustanov organizirana v letih 1955 do 1957 ali pa bistveno izpopolnjena. Tako je bilo v teh zadnjih letih organiziranih 12 dispanzerjev za žene (Medvode, Bežigrad, Moste, Sentvid, Rudnik, Siška, Vič, Vrhnika, Polje, Mengeš, Vnanje gorice, Domžale), 11 posvetovalnic za žene (Litija, Grosuplje, Kamnik, Ivančna gorica, Ig, Črnuče, Moravče, Lukovica, Zagradec, Borovnica, Logatec) in 4 letišče posvetovalnice za žene (Polhov Gradec, Dobrova, Horiul, Vodice).

Od rednih posvetovalnic za otroke je bilo v zadnjih treh letih or-

ganiziranih 8 (Ig, Litija, Ivančna gorica, Stična, Skofljica, Črnuče, Moravče, Cerknica), 15 pa je bilo v istem obdobju organiziranih letišč otroških posvetovalnic (Hotedrščica, Rovte, Dolsko, Polhov Gradec, Horiul, Dobrova, Smrečje, Drenov grič, Podlipa, Vnanje gorice, Vodice, Blagovica, Črna, Tuhinj, Komenda).

V letu 1956-57 je bil organiziran protituberkulozni dispanzer v Cerknici in Domžalah.

Z UNICEF opremo je bilo opremljenih konec leta 1957 5 otroških dispanzerjev, 2 lokalni šolski polikliniki in 9 otroških posvetovalnic.

Na področju ljubljanskega okraja je bilo konec leta 1957 17 obratnih ambulant, od katerih pa so v smislu zakonitih predpisov urejene za zdaj samo 3. V Ljubljani sami obratuje še več važnih centralnih okrajnih zdravstvenih zavodov, ki so v zadnjih letih doživeli izrazit napredek tako v organizaciji kot v obsegu dela, nekateri pa so bili tako rekoč na novo zgrajeni.

Poliklinika, največja okrajna zdravstvena ustanova, po obsegu, zasnovi in organizaciji gotovo edinstvena v državi, je zaživela v novi zgradbi v letu 1957.

Zobna poliklinika je po strokovnosti in obsegu ena od najvažnejših okrajnih zdravstvenih ustanov, ki posluje že deset let.

Da se odpomore prostorni stiski na Ginekološko-porodniški kliniki in omogoči podaljšanje oskrbene dobe po porodu, je bila leta 1956 ustanovljena Mestna porodnišnica.

Centralna šolska poliklinika ima staro tradicijo, postaja pa pretesna za naraščajoče število učeče se mladine.

Centralni otroški dispanzer je bil doprajen leta 1955, dela tudi kot področni dispanzer za občino Center in Rudnik, služi pa tudi kot učna baza za zdravnike in druge zdravstvene delavce.

Istega leta je v prenovljenem in razširjenem obsegu zaživel Centralni dispanzer za žene, ki v pospešenem tempu razvija svoj strokovni delokrog.

Antituberkulozni center vodi operativno zdravstveno službo za ljubljanske občine in nadzira vse območje okraja, kar zadeva protituberkulozno službo.

Okrajna higienska postaja se preraja v organizacijsko obliko okrajnega higienskega zavoda. V njenem strokovnem sklopu se nahaja tudi zavod s samostojnim finansiranjem Mestna desinfekcija in desinsekcija.

Čeprav v skromni stavbi vrši Materinski dom važno vlogo v socialnozdravstveni zaščiti naših mater.

Enako vlogo glede socialnozdravstvene zaščite otrok opravlja Dečji dom, ki pod silo prilik posluje v ve-

liki meri že kot zdravstvena ustanova.

Mnogim ni znano, da je okrajna ustanova Postaja za prvo pomoč in čakalnica za matere in otroke na kolodvoru, kjer dobiva potujoče občinstvo v primeru potrebe zatočišče.

Reševalna postaja in Zdravstvene menze so prešle v letu 1957 iz okrajnega delokroga v delokrog občine Ljubljana-Center.

Okrajne ustanove so še naslednja otroška okrevališča: Sentvid pri Stični, ki ima 60 standardnih postelj in ki služi kot okrevališče za revmatične otroke, okrevališče na Rakitni (80 standardnih postelj), kjer so klimatične prilike še posebno ugodne za otroke z očesno škrofulozo; otroško okrevališče v Siljevici (100 postelj) in otroško okrevališče v Kraljevici (100 postelj), v kateri okrevališči pošiljamo po predlogu zdravstvene komisije otroke, ki jim je potrebna obmorska klima. Izrazito subalpinsko podnebje ima otroško okrevališče »Staneta Zagarja« v Podljubelju, ki razpolaga s 75 posteljami.

Mreža zdravstvenih ustanov, njen hitri razvoj v zadnjih dveh, treh letih takoj po decentralizaciji zdravstvene službe kaže, da se je zdravstvo pravilno prilagodilo potrebam in našemu razvoju.

Finansiranje zdravstvene službe

Temelji finansiranja zdravstvene službe, postavljeni v letu 1956 in obraloženi v lanskoletnem poročilu (proračun OLO, finančno samostojne dejavnosti zdravstvenih zavodov, sredstva Okrajnega ZSZ), so bili glavni vir finančnih sredstev tudi v letu 1957, le da je v obravnavanem obdobju nekaj zdravstvenih domov in postaj prešlo na pavšal.

Pavšalno finansiranje zdravstvenih zavodov

V okraju Ljubljana je leta 1957 plačeval Okrajni zavod za socialno zavarovanje zdravstvene storitve za svoje zavarovance pavšalno v 14 zdravstvenih domovih oz. zdravstvenih postajah: Ljubljana-Center, Moste, Polje, Sentvid, Črnuče, Borovnica, Cerknica, Ivančna gorica, Litija, Logatec, Medvode, Mengeš, Moravče in Vrhnika. Preostalih 9 zdravstvenih domov ter zdravstveni domovi in postaje priključene okraja Kočevje v letu 1957 niso bili finansirani pavšalno.

Pavšalno finansiranje zdravstvenih domov teče skoraj pri vseh naštetih zdravstvenih zavodih od 1. januarja 1957, razen pri ZD Ljubljana-Moste, ZD Mengeš in ZP Borovnica, kjer je za poskus bilo uvedeno že 1. junija oz. 1. julija 1956, po uspešnem zaključku leta 1956 pa podaljšano tudi v leto 1957; ZP Logatec na posluje na pavšalu od 1. aprila 1957. Vsi zdravstveni zavodi, katerih storitve socialnim zavarovancem finansira OZSZ Ljubljana pavšalno, imajo z dnem začetka tega finansiranja sklenjene pogodbe z OZSZ; pogodbe so potrjene po pristojnem nadzornem organu za zdravstvo.

V pavšalu so zajete vse kurativne storitve zdravstvenega zavoda,

in sicer: zdravstveni pregledi in zdravljenje v vseh splošnih ambulantah zdravstvenega doma oz. postaje (razen storitev zobne ambulante); zdravilna sredstva in sanitarni material, potreben splošnim ambulantam; kot posebna pavšalna postavka so laboratorijske storitve ZD Ljubljana-Center, ki ima svoj laboratorij, babiško službo, zdravstvene obiske na zavarovančevem domu v ZD Center in pa zobne storitve zobnih ambulant ZD Mengeš in ZP Borovnica.

Iz priložene tabele je razvidno, da je zdravstvenim zavodom, ki so pristali na pavšalno plačevanje zdravstvenih storitev, priznan poseben pavšalen znesek, namenjen dodatni preventivi v občini. Po planih zdravstvenih domov so povečini zajeti v dodatno preventivo sistematski pregledi tovarn in podjetij, pregledujejo se delovna mesta, ugotavlja škodljivi vpliv okolja na zdravstveno stanje delavstva, zdravniki so zadolženi, da opozarjajo vodstva podjetij za podvzemanje preventivnih ukrepov v cilju, da bi se zmanjšala obolenja.

Ta načelna smer preventivnega udejstvovanja zdravstvenih domov, predlagana s strani plačnika OZSZ Ljubljana, je glede na dejanske možnosti in potrebe našla v posameznih zdravstvenih domovih različno obliko in vsebino. V ZD Center, kjer že CHZ zajema analize poškodb pri delu v posameznih obratih, se preventivni pavšal v sporazumu z OZSZ uporablja za akcijo, ki pri kanalskih delavcih Mestne kanalizacije proučuje zdravstveno, socialno in higiensko stanje s posebnim oziranjem na prekuženost s poliomyelitisom in salmonelami. V teku so laboratorijske študije, v načrtu pa še klinični, rentgenski in anketni pregled kanalskih delavcev; material bo statistično obdelan in prikazan. — ZD Polje opravlja na področju industrijske preventive preiskave mikroklima, plinov in prahu ter vlage v Papirnici Vevče skupaj z obravnavanjem higijene dela. — ZD Sentvid pregleduje delovna mesta in delovna okolja v večjih podjetjih občine Sentvid (SKIP Vižmarje, Bomba na tkalnici Vižmarje, Toplovod Sentvid, Tovarna kovinske galanterije Tacen, Tovarna »Rašica« Gameljne). Iz istega fonda bo zdravstveni dom oskrbel evidenco bolnikov in bolniškega staleža, analiziral zdravstveno stanje zavarovancev v posameznih

podjetjih in pri tem še posebej vodil razvid splošne obolevnosti, poškodb pri delu in profesionalnih obolenj. Poleg sistematskih pregledov vajencev, mlajših in delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. — ZD Cerknica bo poleg pregleda vseh večjih obratov občine ugotavljal higienske razmere delovnih prostorov, sanitarnih naprav in električnih inštalacij. Pregledane so bile tudi barake skupin sezonskih gozdnih delavcev podjetja »Javornik« na Rakeku na območju Javornika, kjer je bilo ugotovljeno nevarno stanje v higienskem in varnostnem pogledu barak. Akcija za zboljšanje teh razmer je sporazumno s podjetjem v teku.

Ugotoviti je pozitiven pomen pavšaliranja s posebnim oziranjem na preventivno delovanje zdravstvene službe. Posebej določeni pavšal za »dodatno preventivo« (kakor ta pavšal imenuje OZSZ), sporazumno določeni plan in dolžnost tromesečnega poročanja in obračunavanja tega pavšala sili zdravstvene domove, da poslujejo tudi na polju preventive. Ni presmela trditev, da zdravstvenemu domu brez prejetih obveznosti za pavšalno dodatno preventivo ne bi ostalo časa in ne imel bi interesa za preventivno delovanje, ki se pri vseh zdravstvenih domovih na pavšalu ugodno ocenja. Sicer je delo šele na začetku in se uspehi še ne kažejo kompleksno, že pa je opazna boljša razvrstitev dela, manj poškodb pri delu, delen izpad ambulantnih pregledov, izpopolnitev zažičitnih sredstev v obratih in podobno.

Vsi zdravstveni zavodi na pavšalu ugotavljajo pozitivno sodelovanje med Okrajnim ZSZ, ljudskimi odbori in zdravstvenimi zavodi. Na splošno ugotavljajo vsi to ugodno sodelovanje že od prej. ZD Center, Moste, Litija in Vrhnika pa poročajo o boljšem kontaktu z OZSZ, o pridobitvi zaupanja, ker se je prav z uvedenim pavšaliranjem izkazalo, da na strani OZSZ ni opaziti izkoriščevalnih tendenc na račun zdravstvenih zavodov in ljudskih odborov.

Nasploh je glede odnosa okrajne zdravstvene službe do OZSZ Ljubljana ugotoviti pozitivno sožitje in uspešno sodelovanje. Svet za zdravstvo OLO je že ves čas v stalni povezavi z OZSZ (direktor je član Sveta za zdravstvo OLO, član UO največjega okrajnega zdravstvenega

zavoda Poliklinike) in je njegov odnos tako do Sveta za zdravstvo in do naših zdravstvenih ustanov pozitiven in interesi skupni.

Vpliv pavšaliranja na družbeno upravljanje zdravstvenih zavodov je ugodno. Upravni odbori, prej obremenjeni s pretežno finančnimi problemi, razpravljajo sedaj o vsebini dela in o zbolšanju zdravstvene službe v občini, ker nimajo več skrbi s finančnimi zadevami.

Iz zadnjih dveh rubrik priložene tabele je razvidno, da imajo zdravstveni zavodi na pavšalu — razen ZD Polje — presežek, ki kaže na pravilno kalkulacijo in na zadostna sredstva.

Mnenja smo, da je uvedeno pavšalno plačevanje pozitivno. Zdravstveni zavodi se izjavljajo še naprej za pavšal in predlagajo, da se ta razširi še na ostale dejavnosti, ki doslej še niso na pavšalu, predvsem na obiske in na zobne storitve, za zadnje razumljivo zato, ker so zobne ambulante večinoma pasivne in jih krijejo aktivne splošne ambulante. Razbremenjeni finančnih skrbi zdravstveni zavodi na pavšalu lažje skrbijo za kvaliteto in opuščajo lov za kvantiteto. Tako je rezultat uvedenega pavšalnega plačevanja zdravstvenih storitev v strokovnem in v finančnem oziru poziti-

tiven in se bo ta način finansiranja zdravstvene službe v letu 1958 postopoma razširil še na nekatere zdravstvene zavode. (glej priloženo tabelo).

Finansiranje okrajnih zdravstvenih zavodov

Proračunske okrajne zdravstvene ustanove (Centralna šolska poliklinika, Antituberkulozni center, Centralni otroški dispanzer, Centralni dispanzer za žene, Okrajna higienska postaja, Ambulanta za prvo pomoč s čakalnico za materje in otroke na kolodvoru) so za svoje preventivno delovanje dobivale finančna sredstva iz proračuna OLO, kurativne svoje dejavnosti pa so pokrivalo iz lastnih dejavnosti na podlagi odobrene cene za svoje storitve. Finančno samostojni okrajni zdravstveni zavodi (Poliklinika, Zobna poliklinika, Mestna porodnišnica, Dečji dom, Materinski dom, Mestna desinfekcija in desinsekcija ter otroška okrevališča Siljevica-Kraljevica, Rakitna, Podljubelj, Sentvid pri Stični) so živeli iz lastnih dejavnosti in — nekateri — iz dotacij OLO.

Finančna sredstva, dodeljena oziroma ustvarjena v okrajnih zdravstvenih zavodih, kažejo skupaj z negospodarskimi investicijami sledečo sliko:

PRORACUNSKI ZDRAVSTVENI ZAVODI

	Izdatki	Dohodki	Investicije
Šolska poliklinika	27,866.261	17,063.949	1,200.000
Antitbc center	16,681.366	8,354.849	3,552.000
Central. otr. dispan.	17,844.152	13,235.781	1,000.000
Centr. ženski disp.	7,261.947	3,966.858	2,450.000
Higienska postaja	13,610.263	—	1,196.000
Ambulanta za prvo pomoč	1,871.871	—	—
Skupaj	85,135.860	42,621.437	9,398.000

FINANCNO SAMOSTOJNI ZDRAVSTVENI ZAVODI

	Izdatki	Dohodki	Presežek ozir. primanj.	Investicije
Poliklinika	160,660.000	163,341.000	+ 2,681.000	—
Zobna poliklinika	28,793.000	29,582.000	+ 789.000	—
Mestna porod.	33,834.000	32,418.000	- 1,416.000	5,810.000
Dečji dom	25,884.000	27,102.000	+ 1,218.000	—
Materinski dom	4,601.000	4,873.000	+ 272.000	300.000
Mestna desinfek.	2,893.000	2,996.000	+ 103.000	—
Mlad. okr. Rakitna	9,264.000	9,999.000	+ 735.000	904.000
Mlad. okr. Podljubelj	5,140.000	5,304.000	+ 164.000	1,800.000
Mlad. okr. Sentvid	5,831.000	5,931.000	+ 100.000	200.000
Mlad. okr. Kraljevica	6,656.000	7,864.000	+ 1,208.000	6,750.000
Mlad. okr. Siljevica	7,964.000	9,177.000	+ 1,213.000	1,000.000
Skupaj	291,520.000	298,587.000	7,067.000	16,764.000

PAVŠALNO FINANSIRANJE ZDRAVSTVENIH DOMOV IN POSTAJ V OKRAJU LJUBLJANA

Zdravstveni zavod na pavšalu	Pavšal za kurativne storitve spl. ambul.	Pavšal za kurativne storitve otr. disp. in ATBC disp.	Pavšal za zobozdr. storitve	Pavšal za lab. storitve od 1. VII. 1957	Pavšal za zdravniške obiske na domu	Pavšal za babiško službo	Pavšal za dodatno prevent.	Skupaj pavšal	Presežek zdravstven. zavoda iz pavšala	Primanj./ljud.
ZP Borovnica	1,913.000	—	1,697.000	—	—	290.000	180.000	4,080.000	380.000	—
ZD Lj. Center	12,190.000	—	—	840.000	1,980.000	250.000	400.000	15,660.000	748.000	—
ZD Cerknica	2,900.000	—	—	—	—	280.000	120.000	3,300.000	345.000	—
ZP Črnuče	1,620.000	—	—	—	—	135.000	90.000	1,845.000	257.000	—
ZD Iv. gorica	3,516.000	—	—	—	—	240.000	90.000	3,846.000	417.000	—
ZD Litija	3,144.000	—	—	—	—	696.000	180.000	4,020.000	50.000	—
ZP Logatec	2,388.000	—	—	—	—	312.000	90.000	2,790.000	175.000	—
ZD Medvode	1,819.200	240.000	—	—	—	220.800	120.000	2,400.000	247.000	—
ZD Mengeš	1,776.000	—	3,965.000	—	—	146.000	129.000	6,016.000	763.000	—
ZD Moravče	1,266.000	—	—	—	—	240.000	90.000	1,596.000	250.000	—
ZD Lj. Moste	9,432.000	—	—	—	—	300.000	250.000	9,982.000	1,049.000	—
ZD Lj. Polje	3,780.000	—	—	—	—	144.000	120.000	4,044.000	—	196.000
ZD Šentvid	6,000.000	—	—	—	—	360.000	690.000	7,050.000	500.000	—
ZD Vrhnika	2,292.000	585.600	—	—	—	252.000	180.000	3,309.600	56.000	—
Skupaj	54,036.200	825.600	5,662.000	840.000	1,980.000	3,865.800	2,729.000	69,938.600	5,041.000	196.000

Finančno samostojnim zdravstvenim zavodom (Dečki dom, Materinski dom, Mladinsko okrevališče Rakitna, Podljubelj, Sentvid, Kraljevica, Siljevica) so bile dodeljene dotacije v skupnem znesku 6.646.000 dinarjev.

Mestna porodnišnica v letu 1957 nastali primanjkljaj 1.416.000 din krije z odobreno in sedaj veljavno višjo ceno za oskrbni dan.

Cene v zdravstvenih zavodih

Glede na samofinansiranje zdravstvenih zavodov — če ne gre za čisto preventivne storitve, ki se financirajo iz proračunskih sredstev — se zdravstvena služba finančno samostojnih zdravstvenih zavodov krije na podlagi svojih storitev, ki jim je določena cena. Po predhodnem študiju in dogovorno z glavnim plačnikom zdravstvenih uslug zavarovancev — Okrajnim zavodom za

socialno zavarovanje — so finančno samostojni zdravstveni zavodi predložili v letu 1957 okrajnemu in pristojnim občinskim ljudskim odborom v potrditev cene za svoje storitve. Pri okrajnih proračunskih zdravstvenih zavodih, katerih glavna skrb in zadolžitev je preventivno zdravstvo, so bile določene cene za njihove specialistične kurativne ambulante za otroke, ki niso bile organizirane v okviru Poliklinike.

Ker sta zaradi nezadostnega posteljnega fonda Otroške in Ginekološke klinike tudi Dečki dom in Materinski dom poleg socialnih primerov morala sprejemati paciente z izrazito zdravstveno indikacijo, so bile določene dvojne cene za zdravstveno indicirane in za čisto socialne primere.

Iz naslednje razporeditve so razvidne cene za storitve in oskrbne dni v okrajnih in občinskih zdravstvenih zavodih v letu 1957:

Zdravstveni domovi in postaje:

ZD Ljubljana-Center	114 din
ZD Ljubljana-Siška	112 "
ZD Ljubljana-Vič	115 "
ZD Ljubljana-Bežigrad	110 "
ZD Ljubljana-Moste	152 "
ZD Ljubljana-Rudnik	160 "
ZD Ljubljana-Polje, Vevče (Dolsko, Prežganje)	150 "
ZD Ljubljana-Sentvid	240 "
ZP Ljubljana-Crnuče	170 "
ZD Kamnik	171 "
ZD Domžale (in Lukovica)	182 "
ZP Mengeš	235 "
ZP Moravče	156 "
ZD Medvode	151 "
ZD Litija	149 "
ZD Grosuplje	164 "
ZD Ivančna gorica (in Zagradec, Sentvid)	250 "
ZD Vrhnika	104 "
ZD Logatec	123 "
ZP Borovnica	170 "
ZP Stari trg	193 "
ZD Cerkljica	188 "
ZP Dobrova	235 "
ZD Kočevje	162 "
ZD Ribnica	155 "
ZD Velike Lašče	150 "
ZP Sodražica	150 "
ZP Dobropolje	150 "

Obratne ambulante:

Litostroj, Ljubljana	115 din
Kartonažna tovarna, Ljubljana	113 "
Tobačna tovarna, Ljubljana	125 "
Telekomunikacije, Ljubljana	144 "
Induplati, Jarše	125 "
Kamnik, Kamnik	145 "
Titan, Kamnik	100 "
Stol, Duplica	102 "

Okrajni zdravstveni zavodi:

Poliklinika — specialni pregledi 1. 1.—20. 6. 1957	128 din
specialni pregledi 21. 6.—30. 11. 1957	150 "
specialni pregledi 1. 12.—31. 12. 1957	284 "
oskrbni dan 1. 1.—20. 6. 1957	1280 "
oskrbni dan 21. 6.—30. 11. 1957	1200 "
oskrbni dan 1. 12.—31. 12. 1957	1246 "
Mestna porodnišnica — oskrbni dan 1. 1.—30. 11. 1957	1644 "
oskrbni dan 1. 12.—31. 12. 1957	1900 "
Dečki dom — oskrbni dan za zdr. indik. — objekt A	1085 din
objekt B	863 "
soc. indik. — objekt A	695 "
objekt B	677 "
Materinski dom — oskrbni dan	450 "
Mladinsko okrevališče Rakitna — oskrbni dan za otroke nad 4 leta	450 "
otroke pod 4 leti	500 "
Mladinsko okrevališče Podljubelj — oskrbni dan	450 "

Mladinsko okrevališče Sentvid pri Stični — oskrbni dan	410 "
Dečje okrevališče Siljevica-Kraljevica — oskrbni dan	
otroci	450 "
odrasli	500 "
Centralna šolska poliklinika — ambulatna storitev	130 "
Antituberkulozni center — ambulatna storitev	290 "
oskrbni dan	780 "
Centralni otroški dispanzer — ambulatna storitev	200 "
Centralni dispanzer za žene — ambulatna storitev	309 "

Cene so izračunane na bazi dejanskih in na eno storitev pripadajočih osebnih, materialnih in funkcionalnih izdatkov, ki so različni v posameznih zdravstvenih ustanovah glede na organizacijsko stopnjo, funkcionalno ureditev, personalni sestav, v veliki meri pa tudi glede na število zavarovancev in frekvenco storitev. Zato je cena v raznih zdravstvenih zavodih različna.

Porast cene za storitve na Polikliniki ima vzroke v preselitvi v novo zgradbo, kjer je zdravstvena služba izpopolnjena in daleko više organizirana, opravlja pa se pod strokovnim vodstvom predstojnikov posameznih klinik in po kliničnih zdravstvenih.

Nova Poliklinika in Mestna porodnišnica

Obe zdravstveni ustanovi sta v sedanjih prostorih začeli poslovati v letu 1957: Mestna porodnišnica 1. januarja v prenovljeni stavbi v Ulici Stare pravde, Poliklinika pa formalno 1. maja, dejansko in postopoma pa od 1. julija dalje v novi zgradbi na Njegoševi cesti. Obe zdravstveni ustanovi sta poleg uspehov prinesli znatne organizacijske in finančne probleme in jih je v letu 1957 obravnaval Svet za zdravstvo OLO in se zato obravnavata skupno kot eden glavnih problemov okrajnega zdravstva.

Poliklinika

Poliklinika v Ljubljani je doživela v letu 1957 bistvene spremembe v organizacijskem pogledu, pa tudi glede obsega svoje dejavnosti, glede števila sodelujočih zdravnikov in ostalih kadrov ter glede strokovnega programa svoje dejavnosti. Do preselitve v novo stavbo in do postopoma se razvijajočih dejavnosti posameznih strok v novi stavbi zaznavamo pestro sliko razvoja, borbe z objektivnimi težavami, s predsodki in zastarelimi gledanji v strokovnem, organizacijskem in personalnem pogledu. Prehod na novo poslovanje pomeni prelomnico v razvoju naše ambulatno-poliklinične službe, obenem pa se intenzivno povezuje bolnišnična dejavnost Kliničnih bolnic in Medicinske fakultete s poliklinično panogo, ki je bila doslej v pogledu strokovnega razvoja in spriču notorične preobremenjenosti nekoliko zaostala.

Poliklinika ob dnevu otvoritve in tudi še konec poslovnega leta 1957 ni bila v celoti dovršena niti glede na gradnjo, inštalacije ter splošno opremo, še manj pa glede na dokončno medicinsko opremo vseh delovnih mest. Preselitev splošne opreme in medicinske iz starih prostorov v novo stavbo ne bi dala pogojev, da steče takoj po preselitvi že delo v novih prostorih, če ne bi — zaradi uvidevnosti Okrajnega ljudskega odbora in Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje — postopno in perspektivno nabavljali dragoceno medicinsko opremo, brez katere bi ostala tudi koordinacija s Kliničnimi bolnicami le administrativni ukrep, ki sam po sebi ne bi dal možnosti, da se v ordinacijah nove stavbe na osnovi funk-

cionalne koordinacije dejansko začne širša in poglobljena strokovna dejavnost. V razdobju od 1. julija 1957 dalje so se postopoma selili oddelki bivše Poliklinike v novo stavbo in postopoma se je tudi začela izvajati koordinacija s Kliničnimi bolnicami. Ta tudi ob koncu leta 1957 še ni izvršena v celoti. Deloma so vzrok objektivni zadržki, ker še niso urejeni in opremljeni vsi prostori, zaradi česar posamezne klinike niso dovolj zainteresirane na koordinaciji, posebno še, če v koordinaciji s poliklinično službo vidijo zmotno le obremenitev lastne službe; deloma so kriva tudi različna gledanja posameznikov na načelno vprašanje koordinacije na različna presonalna in nagrajevalna vprašanja, ki se spričo koordinacije postavljajo v zvezi s premetitvijo bivših polikliničnih zdravnikov v Klinične bolnice z ureditvijo njihovega statusa, načina njihove zaposlitve po izvršeni koordinaciji in podobno. Ne glede na to pa polletno delo tako velikega in pomembnega, a še zmeraj razvijajočega se zdravstvenega zavoda nudi dovolj materiala za delo nadzornega organa in za kritično oceno ob zaključku leta.

Številke kažejo, kako se je po preselitvi in do konca leta 1957 spreminjala struktura zavoda, kako je naraščalo število koordinacijskih ur in število sodelujočih zdravnikov. Ne moremo pa ob koncu poslovnega leta 1957 še pokazati končne organizacijske strukture, niti končnega števila ordinacijskih ur ali števila zdravnikov in ostalega osebja, niti dejanskega obsega izvršenega dela, ker je pač zavod začel sredi leta in se še zmeraj razvija. Zato bo šele leta 1958 oblikovalo bodočo strukturo in zunanji odraz dejavnosti ljubljanske Poliklinike v funkcionalni koordinaciji s Kliničnimi bolnicami.

Sedanja organizacija Poliklinike vsebuje sledeče dejavnosti specialističnega zdravstva:

- internistično službo z oddelki za splošno interno, dispanzerjem za srčne bolezni, za revmatike, oddelkom za internistično prvo pomoč, diagnostičnim oddelkom in pododdelkom za diabetike;
- kirurško službo z oddelkom za poškodbe, za splošno kirurgijo, za urologijo, za plastiko in s pododdelkom za angiološko in neurokirurško ordinacijo;
- ortopedski oddelek s fizioterapijo;
- otorinolaringološki oddelek s pododdelki za audiometrijo, foniatrijo, logopedijo in za preizkušanje slušnih aparatov;
- dermatološki oddelek;
- ginekološki oddelek;
- okulistični oddelek;
- neuropsihiatrični oddelek;
- laboratorij;
- oddelek za profesionalne bolezni;
- bolniški oddelek s 70 posteljami;
- pomožni strokovni in tehnični oddelki s knjižnico, avtoklavom, delavnicami, skladišči, garderobami, kopalnicami, predavalnico;
- uprava.

Oddelek	Polletje	Osebj			Delovne ure	Razlika + -	Pregledi				Frekvencna na uro	Poslano v bolnico
		zdravn. (hon.)	ost. med. osebj	adm.			prvi	ponovni	skupaj	razmerje		
Interni	I.	2 (4)	6	2	2.838		5.300	2.902	8.202	1:0,5	2,8	8
	II.	3 (15)	9	5	3.780	+ 942	5.124	3.667	8.791	1:0,7	2,2	68
Kirurški	I.	1 (13)	20	1	5.227		12.723	16.473	29.196	1:1,3	5,5	845
	II.	14 (25)	35 (2)	8	20.032	+ 14.805	20.437	23.913	44.350	1:1,1	2,2	841
Ginekološki	I.	2 (5)	6		2.542		4.562	8.049	12.611	1:1,8	4,9	394
	II.	2 (5)	6		2.339	- 203	3.351	6.983	10.334	1:2	4,3	259
Otološki	I.	1 (6)	4	1	2.381		7.069	5.559	12.628	1:0,7	5,2	404
	II.	5 (4)	3	2	2.578	+ 183	6.751	6.695	13.446	1:1	5,3	219
Okulistični	I.	1 (6)	4		1.926		9.027	2.790	11.817	1:0,3	6,1	143
	II.	1 (8)	4		3.015	+ 1.089	9.949	3.737	13.686	1:0,3	4,5	331
Nevrološki	I.	3 (1)	5		2.539		4.023	5.257	9.280	1:1,3	3,6	24
	II.	3 (1)	5		2.278	- 261	3.287	4.728	8.015	1:1,3	3,4	43
Dermatološki	I.	3 (1)	4		2.612		2.574	9.064	11.638	1:1,5	4,4	72
	II.	3 (5)	3	1	2.867	+ 255	3.178	8.714	11.892	1:2,7	4,2	53
Ortopedski	I.	(3)	3		1.180		2.714	2.445	5.159	1:0,9	4,3	27
	II.	(3)	2		1.147	- 33	1.847	2.648	4.495	1:1,7	3,9	25
Skupaj I. polletje		13 (39)	52	4	21.245	1-404	47.992	52.539	100.531			1917
Skupaj II. polletje		31 (66)	67 (2)	16	38.036	1-408 + 16791	53.924	61.085	115.009			1839
Vsega skupaj		44 (105)	119 (2)	20	59.281		101.916	113.624	215.540			3756

Poliklinika je torej ogromna ustanova; velika je po stroških, ki so bili zanjo uporabljeni (okrog 1 milijardo 700 milijonov), velika je po nalogah in dejavnostih, personalu (saj brez zdravnikov-specialistov, ki so v personalnem sestavu Kliničnih bolnic, zaposluje 367 redno nastavljenih oseb ter do 70 honorarnih zdravnikov-specialistov) in velika tudi po svojih organizacijskih problemih, ki so v zelo zanimivi luči osvetlili nastale probleme, posredno pa pokazali na vplive in trenja, ki danes zelo značilno spremljajo zdravstvo.

Koncept koordinacije — po kateri so vsi specialisti bivše Poliklinike prešli v sestavo Klinik, od koder so skupaj z ostalimi kliničnimi zdravniki pogodbeno vezani za delo v Polikliniki — je prinesel vrsto problemov, ki so se v svojem končnem pomenu in namenu pokazali kot želja in ponekod zahteva po čim večjem honorarju.

Zavedajoč se pomanjkanja specialistov in velikih potreb na Polikliniki je bil od vsega začetka z vednostjo Sveta za zdravstvo OLO in s potrdilom Okrajnega ljudskega odbora določen način plačevanja zdravnikov Klinike, ki delajo na Polikliniki: njih redni delovni čas refundira Klinikam Poliklinika, delo nad rednim delovnim časom pa se honorira po lestvici 300 do 600 din za »naduro«, odvisno od let in položaja specialista. Kljub temu za leto 1957 lepemu honorarju zdravnikov specialistov Klinik je ugotoviti prej omenjeno prizadevanje nekaterih zdravnikov, ki se je kazalo v evidentno dvojnem zaslužku za isto uro, v predlaganju potrdil za »redni« delovni čas na Klinikah, v skrajševanju honorarnih ur ali v zamujanju istih — vse na račun bolnikov in skupnosti — in kar vse je nujno privedlo do ukrepov Sveta za zdravstvo OLO, ki so tudi v zdravstvu (!) zahtevali disciplino in razčistili pojme rednega delovnega časa, nadur in honorarne službe, z Rentgenskim zavodom pa je bila prekinjena pogodba o kolaboraciji, ker ni bilo dosegljivo koristno sodelovanje. Tu sta se okrajno zdravstvo in Poliklinika morala postaviti na lastne noge, ker z rentgenologiji ni bilo mogoče najti načina za sodelovanje brez zgoraj omenjenih teženj.

Omenjena je bila lestvica 300 do 600 din na uro kot primeren honorar zdravnikov-specialistov Klinik, medtem ko je honoriranje zdravnikov-specialistov v ostalih okrajnih zdravstvenih zavodih (Centralna šolska poliklinika, Antituberkulozni center, Centralni otroški dispanzer, Centralni dispanzer za žene) kljub enako perečemu pomanjkanju zdravnikov, kljub specialnim dejavnostim v morda še težjih okoliščinah preventivnih zdravstvenih ustanov, ki obravnavajo otroke, matere in tuberkuloze, ostalo isto kot prej, to je 192 din za honorarno uro. Skok pri honorarjih na Polikliniki je bil po sklepu Sveta za zdravstvo OLO zavestna izjema, ki naj ob dograditvi nove Poliklinike omogoči njegovo poslovanje. Kljub temu pa je tu ugotoviti anomalijo v istem okrajnem zdravstvu, katere izenačenje pa je že v teku.

Ob otvoritvi Poliklinike in neposredno po začetku njenega poslovanja je bilo slišati pripombe o njeni izredni in pretirani ureditvi. Izkazale pa so se kot neosnovane. Promet in porast potreb namreč že v prvem letu obratovanja v novih prostorih pobija kritiko o predimenzioniranju ambulanc, naprav in hodnikov Poliklinike. Moderni vidiki o funkcionalno-higienski ureditvi take ustanove in izrazit napredek medicinske znanosti ter s tem nastalih potreb so namreč pokazali, da so nekatere ambulante nove Poliklinike prej pretesne in celo številčno nezadostne kot pa preširoke. Tako je že prvo leto obstoja Poliklinike nastala potreba, ki je del polikliničnega hospitala žrtvovala za ureditev ambulanc nekaterih nujno potrebnih specialističnih in subspecialističnih panog medicine.

Se pripomba o centralni ureditvi specialistične zdravstvene službe na ljubljanski Polikliniki. Dograditev Poliklinike je sprožila ponekod predloge o decentralizaciji specialistične zdravstvene dejavnosti in kritiko o njeni centralni ureditvi na novi Polikliniki. Nekateri novi zdravstveni domovi že vključujejo vsaj glavne specialistične dejavnosti medicine v svoj sestav, nekateri stari zdravstveni domovi (Kamnik) pa honorarno zaposlujejo klinične zdravnike kar vseh glavnih panog zdravstva v svojih specialističnih ambulantah. Zaradi važnosti pro-

blema, znatne problematike, ki jo v naših prilikah in možnostih prinaša centralno urejena pa tudi decentralizirana specialistična zdravstvena služba, in upošteva je predvsem naše sedanje možnosti in sposobnosti — finančne in personalne — je Svet za zdravstvo OLO ob posvetovanju s pristojnimi organi sprejel koncept, ki danes najbolj ustreza: ob obstoju specialistične Poliklinike, zaradi občutnega pomanjkanja zdravnikov-specialistov in zdravstvenega kadra sploh, pa tudi zaradi omejenih finančnih sredstev je za zdaj boljša sedanja centralizirana oblika specialistične zdravstvene službe na Polikliniki, bodoči razvoj zdravstvene službe pa bo pokazal, ali je decentralizacija specialistične zdravstvene službe iz stvarnih in finančnih ozirov umestna ali ne.

Mestna porodnišnica

Mestno porodnišnico je zgradil Okrajni ljudski odbor ob pomoči Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje za stroške 60 milijonov že v letu 1956, ko so potrebe porodništva v Sloveniji in predvsem v Ljubljani zahtevale ukrep, ki naj razbremeni Porodniško kliniko in po možnosti omogoči daljše oskrbovanje porodnic. Znano je, da so se porodnice mogle oskrbovati v Porodniški kliniki le 3 dni, one iz Ljubljane pa so okoliškim morale odstopiti dragoceni prostor še celo prej.

OLO je uvidel kritično stanje in s 60 milijoni zgradil »provizorij«, ki je koristna pridobitev za Ljubljano in tudi za širšo okolico: 60 porodniških postelj s porodno in operacijsko sobo, s sposobnostjo opravljati porodniške in ginekološke operacije, laboratorij, lekarniški depo in vse ostalo je rezultat pravičnega razumevanja potreb ne samo za Ljubljano in okraj, ampak tudi za širšo Slovenijo.

Ugotoviti pa je na drugi strani in takoj uvodoma problem, ki je vsakakor pomemben: OLO je zaradi prikazane stiske v Porodniški kliniki in s 60 milijoni zgradil Mestno porodnišnico in s tem ustvaril povečanje kapacitete porodniških postelj v Ljubljani za 60; kmalu po dograditvi Mestne porodnišnice pa Porodniška klinika ukine 30 svojih standardnih porodniških postelj; se pravi, da je bilo praktično porabljenih

60 milijonov za 30 porodniških postelj — vsekakor draga investicija in pozitivna naivnost okrajnega zdravstva!

Kljub temu pa je ugotoviti pomemben uspeh okrajnega zdravstva prav pri tej dragi investiciji. Zaradi skrajne prizadevnosti osebja in pravičnega gledanja na potrebe porodništva izkazuje ta ustanova v prvem letu poslovanja povprečne oskrbne dobe s 7,5 dneva, v primeru s prejšnjimi 3 dnevi uspeh, ki mora biti zabeležen, posebno še, ker ima vpliv tudi na Porodniško kliniko, saj se je zaradi obstoja Mestne porodnišnice znatno dvignila oskrbna doba tudi tam.

Nekaj podatkov in številki naj prikaže delo te nove okrajne zdravstvene ustanove v letu 1957: kapaciteta 60 postelj izkazuje povprečno letno zasedbo 50; maksimum je 71 in minimalna zasedba 32; sprejetih je bilo 2446 bolnic v 18.362 oskrbnih dneh (tudi 253 ginekoloških primerov) in opravljenih 1991 porodov; novorojenčkov je bilo 2012 (v 21 primerih dvojčki); najmanj je bilo porodov v februarju (136), največ v oktobru (195); dečkov je bilo rojenih 1016, deklic 996; živorojenih je bilo 1975, mrtvorojenih 37 ali 1,85%; po porodu umrlih živorojenih 6 ali 0,3%, nedonošenčkov 117 ali 5,81% umrla je le ena otročnica četrty dan po spontanem porodu zaradi embolije a. pulmonalis; odpuščenih nosečnic je bilo 202, primerov vnetja dojke 38 (1,85%), sepse nobene, carskih rezov 48, kleščnih porodov 85, eklampsije po porodu — ozdravljene, poleg mnogih drugih dejavnosti, operacij, laboratorijskih preiskav, ki vse dokazujejo uspešno in prepotrebno delo Mestne porodnišnice v prvem letu njenega obstoja.

Svet za zdravstvo in tudi osebe Mestne porodnišnice si je prizadevalo za čim cenejši oskrbni dan. Ob ustanovitvi je bil ta določen s 1644 dinarji na dan (na Porodniški kliniki 2121 din), decembra 1957 je bil zvišan na 1900 din, maja 1958 je zrasel na 2200 din (na Porodniški kliniki 2533 din) z izjemo, da plačajo porodnice izven okraja Ljubljane oskrbo, ki je enaka oskrbni ceni v Porodniški kliniki. Glede na obstoječi način sprejemanja porodnic v Mestno porodnišnico in Porodniško kliniko na določene dni v tednu in glede na iz tega izvajano posledico

da žene iz okraja Ljubljana — v kolikor njih sprejem v porodnišnico pade na dan, ko sprejema Porodniška klinika — plačajo v Porodniški kliniki oskrbni dan, ki je višji kot oskrba v okrajni Mestni porodnišnici, je utemeljen zaključek, da se oskrbni dan Mestne porodnišnice za žene izven okraja Ljubljana izenači z oskrbnim dnem Porodniške klinike.

Velika dejavnost Mestne porodnišnice pa je otežena zaradi pomanjkanja strokovnega, predvsem zdravniškega kadra. Le 2 stalno nastavljena zdravnik specialista komaj zmoreta veliko delo, saj občasna pomoč prehodnih stažistov in specializantov le delno izpolni skoraj nedremostljive vrzeli. Svet za zdravstvo in Mestna porodnišnica sta tu pričakovala pomoč s strani sorodnih republiških ustanov, posebno, ker se je ta pred ustanovitvijo ob prikazovanju potreb obljubljala, vendar ni bila realizirana.

To naj zadošča kot prikaz dela nove okrajne zdravstvene ustanove, ker prostor ne dopušča omeniti še ostalih pereh in važnih problemov: neprimerne skladišča; pralnice, ki je zavod nima; stanovanjskega problema uslužbencev; upravnih prostorov, ki so v samem hospitalu; poleg ostalih, ki terjajo še veliko dela in prizadevanj osebja in nadzornega organa.

Privatna praksa

Decembra 1957 je bil sprejet zakon o zasebni zdravstveni praksi v LRS, ki je zaključil daljšo dobo pravnega vprašanja, ali naj se v Sloveniji privatna zdravniška praksa ukine. Dotedanjim, več ali manj administrativnim prizadevanjem za socializacijo medicine, je bil postavljen temelj, ki pomeni važno prelomnico v organizaciji zdravstva in velik preizkus sposobnosti javne zdravstvene službe.

Razširjena mreža zdravstvenih zavodov ter povečano število zdravnikov in ostalih zdravstvenih kadrov na terenu so bistveno okrepiji javno zdravstveno službo, ki je danes v osnovi sposobna nuditi zdravstveno zaščito prebivalstvu. Z okrepitevijo javne zdravstvene službe je odpadel tudi razlog, da se v posameznih primerih dovoljuje opravljanje privatne prakse.

Za izdajo zakona so govorila predvsem sledeča dejstva:

— obstoj privatne prakse pomeni v veliki meri oviro za uspešno izvajanje preventivne dejavnosti. Mnogi zdravniki zanemarjajo preventivno delo zaradi dela v privatni ordinaciji; zdravstvena služba nima polnega razvida nad patologijo prebivalstva, ker se del pacientov, ki gre preko privatnih ordinacij, ne evidentira; značilni so psihološki momenti pri zdravniki s privatno prakso, ki niso zainteresirani na

preprečevanju boleznih itd. Ti pojavi so v konfliktu z razvojem in politiko socialistične družbe, ki daje velika sredstva za zaščito zdravja;

— ni več dvoma, da privatna ordinacija zaostaja za strokovnim delom v javni zdravstveni službi (ki ima na razpolago vso moderno aparaturo in instrumentarije), saj bazira na mentalno-higienskem in individualnem obravnavanju bolnika in je mnogokrat odvisna od dokumentacije in izvidov javne zdravstvene službe;

— privatna praksa vnaša velike disproporce v prejemke zdravnikov in v osnovi ruši principe socialističnega nagrajevanja v zdravstvu.

Prvotni osnutek zakona, ki je preveč administrativno odpravljal privatno prakso, čeprav je dopuščal izjeme (stari nad 50 let), je bil spremenjen, ker je prevladovalo mnenje, da je treba doseči isti cilj na drug pozitiven način, s katerim se določijo pogoji za opravljanje privatne zdravstvene prakse upoštevaje stvarne potrebe razvoja javne zdravstvene službe in z ločitvijo zasebne zdravstvene dejavnosti od dela v javni zdravstveni službi ter ob nadaljnji zahtevi, da se zasebna zdravstvena služba podvrže splošnemu nadzorstvu organov javne zdravstvene službe.

Novi zakon zato privatno prakso regulira na tak način, ki pomeni v bistvu postopno likvidacijo te prakse. Ne uzakonja namreč ukinitve privatne prakse, ampak sprejema načelo popolne ločitve javne zdravstvene službe od zasebne; osebe v javni službi in v uslužbenskem razmerju sploh ne morejo izvrševati zasebne zdravstvene prakse, kar je v skladu tudi z zakonom o javnih uslužbencih; zasebni praksi se postavljajo omejitve (obstoj krajevne potrebe, moralne kvalifikacije, primernost prostorov in opreme), da bo postopno prenehala s povečano zmogljivostjo in delom zdravstvenih zavodov; zakon dopušča opravljanje zasebne prakse v sedanjem smislu le onim, ki so nad 50 let stari in so doslej opravljali samo zasebno prakso; zasebna praksa se postavlja pod splošno in strokovno nadzorstvo državnih organov, s kazenskimi sankcijami pa se preprečuje možnost zlorabe.

Zakon upošteva dejansko stanje zdravstvene mreže, kvaliteto dela zdravstvenih zavodov, lokalne potrebe, osebne kvalifikacije in vse druge elemente, ki govorijo za omejitve in postopno prenehanje privatne prakse v taki meri, da je zagotovljeno prenehanje brez administrativnih mer in varovana demokratičnost v tem, da se bo možno odločiti bodisi za javno ali pa za privatno zdravstveno prakso.

V okraju Ljubljana je bilo stanje privatnih zdravniških praks ob izdaji zakona sledeče:

V ljubljanskem okraju je torej od 94 zdravstvenih terapevtov le 14 taktih, ki opravljajo samo privatno prakso, medtem ko so vsi ostali (80) v rednem delovnem razmerju v zdravstvenih zavodih javne službe. Kot je bilo pričakovati, se od teh ni nihče odločil za opustitev javne službe v korist svoje privatne prakse, skoraj vsi pa so prosili za izjemno podaljšanje po pooblastilu zakona. To je bilo odobreno splošnim zdravnikom in specialistom do 30. VI. 1958, dentistom in zobozdravnikom do 31. VIII. 1958 (poleg nekaj izjem, ki so glede na krajevne prilike in glede na posamezni primer omejile te splošno postavljene roke), tako da po zakonu in izdanih odločbah privatna praksa v našem okraju preneha konec junija oziroma avgusta.

Tu pa se začenja preizkus javne zdravstvene službe, zavednost naših zdravnikov in šola o naših sposobnostih. Javna zdravstvena služba mora nuditi delovnemu človeku zdravstveno varstvo kljub izpadu privatnih zdravniških praks in kljub — o tem za zdaj ni dvoma — škodljivemu ustvarjanju javnega mnenja po samih prizadetih zdravnikih, češ da je privatna praksa boljša, strokovno popolnejša in bolj kulturna. Boljša strokovnost privatnih praks ob nezadržanem razvoju javne zdravstvene službe ne vzdrži več kritike. Drugo je kulturnost. Ta je domena privatnih praks in tu javna zdravstvena služba še zaostaja. To pa iz razumljivih razlogov, saj je od kulturne potrebe odvisen fundament

in bistvo privatnih praks — finančni efekt, ki javni zdravstveni službi niti bistvo, niti spričo preobremenjenosti ne more ustvarjati odločilnega vzdušja. Bo pa prav v sedanjem stadiju ločitve javne zdravstvene službe od privatne nujno poiskati razloge in način za pravilen odnos javnega zdravstva do bolnikov in za kulturno poslovanje javnih zdravstvenih zavodov. To toliko bolj, ker so znani zavodi, ki kljub močni frekvenci in preobremenjenosti nudijo toplo obsežje in kulturno postrežbo svojih čakalnic in ordinacij in ki dokazujejo, da je močna frekvenca javnih zdravstvenih zavodov v pogledu kulturnosti relativen pojem, ki ga je mogoče uporabiti za pravi odnos do bolnika.

Ločitev privatne prakse od javne, pa tudi omenjeni zahtevek kulturnosti narekuje še bolj kot prej skrb vseh pristojnih organov, da zgradijo in izpopolnijo zdravstvene objekte primerno nalogam, ki se stavljajo prednje. Doseženih je bilo mnogo uspehov, saj impozantne zdravstvene novogradnje in koristne adaptacije dokazujejo pravilno razumevanje za zdravstvo. Potrebe in naloge so pa še ogromne. Svet za zdravstvo jih je zbral v perspektivnem planu razvoja zdravstva za razdobje 1957–1961, ki je razviden v končnem poglavju tega poročila.

Družbeno upravljanje

Družbeno upravljanje v zdravstvu je bilo izčrpano obdelano v letnem poročilu 1956. V letu 1957 kaže naslednjo sliko in sestavo:

DRUŽBENO UPRAVLJANJE V ZDRAVSTVU V LETU 1957

Naziv ustanove	Število članov UO	Od teh			Socialni sestav	
		moških	žensk	delavci	uslužbenci	zdr. kader
Poliklinika	12	7	5	—	8	4
Zobna poliklinika	9	7	2	1	4	4
Central. šolska poliklinika	8	3	5	—	4	4
Antituberkulozni center	9	5	4	1	5	3
Mestna porodnišnica	7	2	5	1	2	4
Centr. otroški dispanzer	9	3	6	—	3	6
Centr. dispanzer za žene	9	4	5	—	3	6
Okraj. higieuska postaja z Mestno dezinfekcijo	11	8	3	1	4	6
Dečji dom	10	6	4	—	6	4
Reševalna postaja	9	8	1	4	3	2
Materinski dom	5	1	4	2	2	1
Zdravstvene menze	9	4	5	2	6	1
Centralna lekarna	9	5	4	1	3	5
Lekarna Miklošič	9	6	3	—	6	3
Lekarna Mirje	6	3	3	1	2	3
Lekarna Moste	7	2	5	—	4	3
Lekarna Vič	5	3	2	—	2	3
Lekarna Šentvid	5	3	2	—	2	3
Lekarna Bežigrad	5	2	3	—	3	2
Lekarna Levstik	5	3	2	2	2	1
Lekarna Tabor	7	3	4	—	3	4
Lekarna Šiška	5	3	2	—	2	3
Lekarna Ajdovščina	7	3	4	1	5	1
Lekarna Polje	7	6	1	1	3	3
Lekarna Domžale	5	4	1	2	1	2
Lekarna Logatec	5	3	2	2	—	3
Lekarna Kamnik	7	3	4	1	3	3
Lekarna Litija	5	2	3	1	1	3
Lekarna Cerknica	5	3	2	—	2	3
Lekarna Kočevje	5	4	1	—	3	2
Lekarna Ribnica	7	7	—	1	5	1
Lekarna Vrhnika	5	2	3	1	1	3
	228	129	100	26	103	99

	zdravniki-specialisti	splošni zdravniki	zobozdravniki	dentisti	skupaj
Ljubljana-mesto	31	9	11	23	74
okolica	—	8	—	12	20
okraj Ljubljana	31	17	11	35	94

Od tega skupnega števila zdravnikov v ljubljanskem okraju je opravljalo samo privatno prakso:

	zdravniki-specialisti	splošni zdravniki	zobozdravniki	dentisti	skupaj
Ljubljana-mesto	6	2	2	3	13
okolica	—	—	—	1	1
okraj Ljubljana	6	2	2	4	14

Naziv ustanove ozir. zdrav. doma	članov UO Število	Od teh		Socialni sestav		
		moških	žensk	delavci	uslužbenci	zdr. kader
ZD Ljubljana-Center	9	4	5	2	3	4
ZD Ljubljana-Siška	9	4	5	1	4	4
ZD Ljubljana-Vič	9	6	3	—	7	2
ZD Ljubljana-Bežigrad	9	6	3	—	5	4
ZD Ljubljana-Moste	13	7	6	1	7	5
ZD Ljubljana-Rudnik	10	5	5	1	5	4
ZD Ljubljana-Polje	6	3	3	2	2	2
ZD Ljubljana-Sentvid	13	8	5	3	7	3
ZD Ljubljana-Crnučje	7	4	3	2	2	3
ZD Kamnik	9	7	2	—	5	4
ZD Domžale	12	9	3	2	4	6
ZP Mengeš	7	6	1	3	2	2
ZP Moravče	7	6	1	1	4	2
ZD Medvode	5	4	1	1	3	1
ZD Litija	11	7	4	2	6	3
ZD Grosuplje	9	5	4	—	6	3
ZD Ivančna gorica	7	5	2	1	5	1
ZD Vrhnika	12	9	3	5	4	3
ZD Logatec	9	6	3	3	3	3
ZP Borovnica	7	7	—	3	3	1
ZP Stari trg	7	5	2	3	3	1
ZD Cerkljica	9	8	1	1	6	2
ZP Dobrova	9	4	5	2	5	2
ZD Kočevje	9	6	3	1	6	2
ZD Ribnica	9	9	—	2	5	2
ZP Velike Lašče	5	4	1	1	2	2
ZP Sodražica	7	5	2	—	5	2
ZP Dobropolje	5	4	1	—	4	1
OA Litostroj	9	7	2	3	3	3
OA Tobačna tovarna	9	3	6	4	3	2
OA Kočevje-rudnik	8	7	1	3	3	2
OA KOP — Kočevje	8	7	1	4	3	1
Skupaj	274	187	87	57	135	82
	502	315	187	83	238	181

Zaključni račun KMETIJSKE ZADRUGE, Motnik

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	5.797	1.	Sklad osnovnih sredstev	5.797
2.	Investicije v teku	71	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	2.802	3.	Razni skladi	5.627
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	—
			5.	Drugi viri financiranja investicij	71
B. Otrana sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	5.688	6.	Banka — kredit za obratna sredstva	1.409
			7.	Sklad obratnih sredstev	1.703
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Pasivne časovne razmejitve		
5.	Kupci in druge terjatve	3.013	9.	Pasivne časovne razmejitve	89
6.	Druga aktiva	1.724	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
			10.	Dobavitelj in druge obveznosti	4.227
			11.	Druga pasiva	179
	Skupaj:	19.095		Skupaj:	19.095
Računovodja: Mara Grabnar			Predsednik UO: Jože Krivec		Direktor: —

Zdravstvene zavode iz okrajne in občinske pristojnosti upravlja v interesu družbe 502 člana upravnih odborov, od tega nad polovico (59,3 odstotka) žena, 47,4 odstotka uslužbencev, 36,1 odstotka zdravstvenega kadra in 16,5 odstotka delavcev. Družbeno upravljanje v zdravstvu je torej krepko zakoreninjeno v ljudstvu. Toda čeprav kažejo številke prilično dobro udeležbo raznih stanov v upravnih odborih naših zdravstvenih zavodov, je le ugotoviti znatno število zdravstvenih delavcev in pa tendenco zoževanja članstva upravnih odborov še na druge strokovnjake, razne funkcionarje in vodilne uslužbence, od katerih se že vnaprej pričakuje konkretna pomoč za rešitev določenih težav zdravstvenega zavoda. To prizadevanje je opazno tudi v sestavu svetov okrajnih in občinskih ljudskih odborov, tam sicer ne-kot tendenca lažjega reševanja določenih težav, ampak kot podlaga za objektivno in vsestransko obravnavanje problemov. Svet za zdravstvo je v nekaterih primerih korigiral preveč evidentno željo po sestavu »primernega« upravnega odbora in vztrajal na tem, da sestav upravnih odborov zdravstvenih zavodov nudi jamstvo

za strokovno primerno in družbeno trdno njihovo delo.

Kljub že precej razčiščenim pojmom o pomenu družbenega upravljanja v zdravstvu in o njegovi vlogi za zdravstvo je še zmeraj nekaj zdravstvenih zavodov, kjer je delo upravnih odborov osredotočeno na finančna, ekonomska in personalna vprašanja; ponekod so še zmeraj organ, ki prevzema nase neljubo odgovornost v finančnih in personalnih zadevah, kaj več pa se jim ne zaupa. Tu imamo v mislih izboljšanje organizacije dela, vsebino dela, kar je delokrog upravnih odborov in kar še ni — strokovnost. Ta pojem je namreč prepreka, do katere upravni odbori smejo. Dalje ne! Prav. Toda ni vse strokovnost. Organizacija zdravstvene službe, potreba po izboljšanju sedanjih dejavnosti in po začetku novih in še marsikaj je glavno področje dela upravnih odborov, pa tudi dolžnost upravnikov zdravstvenih zavodov, da to dejavnost svojih upravnih odborov gojijo, vzpodbujajo in pravilno informirajo. Odkrito, zavestno in objektivno. Misterioznost v medicini danes nima mesta, v odnosu do dela upravnih odborov pa še toliko manj!

(Nadaljevanje sledi)

Zaključni račun KMETIJSKE ZADRUGE z o. j. Dole pri Lihji

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	4.700	1.	Sklad osnovnih sredstev	3.826
2.	Investicije v teku	83	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	679
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	2.479	3.	Razni skladi	3.569
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	—
			5.	Drugi viri financiranja investicij	278
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	16.489	6.	Banka — kredit za obratna sredstva	16.210
			7.	Sklad obratnih sredstev	462
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Pasivne časovne razmejitve		
5.	Kupci in druge terjatve	7.518	9.	Pasivne časovne razmejitve	3
6.	Druga aktiva	—	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
			10.	Dobavitelj in druge obveznosti	6.091
			11.	Druga pasiva	152
	Skupaj:	31.269		Skupaj:	31.269
Računovodja: Milka Logar			Predsednik UO: Anton Zupan		Direktor: —

Zaključni račun »AVTOKLEPARSTVA«, Ljubljana, Žibertova 3

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	284	1.	Sklad osnovnih sredstev	90
2.	Investicije v teku	—	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	194
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	53	3.	Razni skladi	70
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	—
			5.	Drugi viri financiranja investicij	—
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	193	6.	Banka — kredit za obratna sredstva	300
			7.	Sklad obratnih sredstev	3
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	—
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Pasivne časovne razmejitve		
5.	Kupci in druge terjatve	66	9.	Pasivne časovne razmejitve	—
6.	Druga aktiva	—	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
			10.	Dobavitelj in druge obveznosti	—
			11.	Druga pasiva	—
	Skupaj:	556		Skupaj:	556
Računovodja: Jože Repež			Predsednik UO: —		Direktor: Franc Košnik

Zaključni račun KMETIJSKEGA POSESTVA, Stična

Posestvo goji in se bavi z vsemi panogami kmetijske proizvodnje, vnovčuje svoje proizvode v predelanim stanju samostojno na domačem trgu, za izvoz pa preko zato pooblaščenih podjetij. Samostojno kupuje od za to pooblaščenih podjetij vse reprodukcijski material vključno semena in sklepa tozadevne pogodbe. V poslovnem letu je posestvo ustvarilo 19.694.857 dinarjev celotnega dohodka in 307.783 dinarjev čistega dobička. Povprečno je bilo zaposlenih 33 oseb.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	41.064	1.	Sklad osnovnih sredstev	32.024
2.	Investicije v teku	5.494	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	8.729
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	688	3.	Razni skladi	928
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	4.046
			5.	Drugi viri financiranja investicij	688
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	8.261	6.	Banka — kredit za obratna sredstva	3.420
			7.	Sklad obratnih sredstev	3.554
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	328
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Pasivne časovne razmejitve		
5.	Kupci in druge terjatve	739	9.	Pasivne časovne razmejitve	1.214
6.	Druga aktiva	1.250	C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
			10.	Dobavitelj in druge obveznosti	963
			11.	Druga pasiva	130
	Skupaj:	57.496		Skupaj:	57.496
Računovodja: Cvetko Čanžek			Predsednik UO: Jože Silak		Direktor: Alojz Vidovič

Zaključni račun »PLESKARSTVA«, Ljubljana, Kebetova 6

Podjetje je v letu 1957 uspešno poslovalo ter preseгло plan realizacije za okrog 50 %, to pa zaradi tega, ker je pretežni del svojih uslug izvrševalo izven okraja Ljubljane.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	474	1.	Sklad osnovnih sredstev	474
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	179	3.	Razni skladi	490
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	1.031	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	80
			7.	Sklad obratnih sredstev	304
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	150	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	506
6.	Druga aktiva	-	11.	Druga pasiva	-
	Skupaj:	1.854		Skupaj:	1.854

Računovodja:
Drago CihPredsednik UO:
Miro MohorčičDirektor:
Lovro Mandelje

Zaključni račun trgovskega podjetja »POTROŠNIK«, Hrastnik

Poslovno leto 1957 je bilo uspešno zaključeno. Promet je znašal 66.388.948 dinarjev in s tem presegl plan blagovnega prometa za 15 %. Zaposlenih je bilo 5 trgovinskih delavcev in 2 uslužbenca.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	1.507	1.	Sklad osnovnih sredstev	1.507
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.640	3.	Razni skladi	1.967
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	12.004	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	9.200
			7.	Sklad obratnih sredstev	708
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	1.002	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	2.868
6.	Druga aktiva	93	11.	Druga pasiva	-
	Skupaj:	16.248		Skupaj:	16.248

Računovodja:
Edo LomšekPredsednik UO:
Janko LaznikDirektor:
Jos. Kosmos

Zaključni račun čevljarke zadruga »MIVKA«, Ljubljana, Mivka 25

Zadruga je bila ustanovljena dne 16. julija 1945. V poslovnem letu je imela povprečno 68 zaposlenih. Finančno je bil plan dosežen 65.743.869 dinarjev.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	1.303	1.	Sklad osnovnih sredstev	1.303
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.753	3.	Razni skladi	5.129
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	9.417	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	1.790
			7.	Sklad obratnih sredstev	7.146
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	4.524	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.629
6.	Druga aktiva	-	11.	Druga pasiva	-
	Skupaj:	16.997		Skupaj:	16.997

Računovodja:
Milka ZalaznikPredsednik UO:
Zvone ŠkodičDirektor:
Ignac Šebentik

Zaključni račun gostilne »PRI GUSTELJNU«, Ljubljana, Vodnikova 240

Podjetje je aktivno. Vse obveznosti so bile v redu poravnane. Povprečno so bile zaposlene 4 osebe.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	111	1.	Sklad osnovnih sredstev	111
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	85	3.	Razni skladi	149
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	518	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	-
			7.	Sklad obratnih sredstev	-
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	96	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	478
6.	Druga aktiva	-	11.	Druga pasiva	72
	Skupaj:	812		Skupaj:	812

Računovodja:
Miha Nečemar

Predsednik UO:

Direktor:
Gustl Osredkar

Zaključni račun gostinskega podjetja »POTROŠNIK«, Hrastnik

Gostinsko podjetje ima 4 gostišča in je doseglo v letu 1957 promet gostinskih uslug v znesku 21.287.061 dinarjev ter presegl plan prometa za 18 %. Zaposlenih je bilo 10 gostinskih delavcev in 2 uslužbenca.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	787	1.	Sklad osnovnih sredstev	787
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	525	3.	Razni skladi	973
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	2.694	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	495
			7.	Sklad obratnih sredstev	324
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	305	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.884
6.	Druga aktiva	152	11.	Druga pasiva	-
	Skupaj:	4.463		Skupaj:	4.463

Računovodja:
Edo LomšekPredsednik UO:
Fani KosemDirektor:
Jos. Kosmos

Zaključni račun gostišča »PRI NIKOTU«, Ljubljana, Knezova 19

Gostišče je doseglo skupno 5.443.963 dinarjev prometa in zaključilo poslovno leto 1957 uspešno. Zaposlenih je bilo 5 oseb, od tega 4 redne in 1 honorarna.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	11	1.	Sklad osnovnih sredstev	11
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	148	3.	Razni skladi	243
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	689	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	-
			7.	Sklad obratnih sredstev	1
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	693	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.287
6.	Druga aktiva	-	11.	Druga pasiva	-
	Skupaj:	1.541		Skupaj:	1.541

Računovodja:
Niko Malgaj

Predsednik UO:

Direktor:
Niko Malgaj

Zaključni račun KOLODVORSKE RESTAVRACIJE, Zidani most

V letu 1957 smo ustanovili dve novi poslovalnici: gostilno in prenočišča »Jadransko Radeče in gostilno »Svoboda« Radeče. Iztržek znaša 51.305.000 dinarjev. Zaposlenih je bilo 33 delavcev in uslužbencev.

AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1957 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	2.431	1.	Sklad osnovnih sredstev	2.281
2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	3.156	3.	Razni skladi	6.969
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	1.561	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	758
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	437	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.370
6.	Druga aktiva	4.215	11.	Druga pasiva	15
Skupaj:		11.800	Skupaj:		11.800

Računovodja:
Breda Hočevar

Predsednik UO:
Polda Ručman

Direktor:
Anton Hudoklin

Zaključni račun »OKREPČEVALNICE« pri steklarni Hrastnik

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1952. Zaposluje 2 redna delavca in honorarnega knjigovodjo. Ustvarjeni promet znaša 5.420.377 dinarjev. Družbene obveznosti plačuje v pavšalnih zneskih. Podjetje je poslovalo povsem aktivno.

AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1957 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
4. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	137	1.	Sklad osnovnih sredstev	137
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	233	3.	Razni skladi	405
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	901	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	200
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	7	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	563
6.	Druga aktiva	28	11.	Druga pasiva	-
Skupaj:		1.306	Skupaj:		1.306

Računovodja:
Elza Lomšek

Predsednik UO:
Souja Klenovšek

Direktor:
Franjo Filipovič

Zaključni račun OBRTNEGA GRADBENEGA PODJETJA, Logatec

Podjetje je bilo ustanovljeno v letu 1953. Realizacija v letu 1957 je bila presežena po planu za 183 %, kar je vzrok, da je podjetje dobavljalo gradbeni material ter vršilo obrtniške storitve drugih, po planu pa so bile predvidene samo gradbene storitve. Povprečno je bilo zaposlenih 46 delavcev in je bilo poslovanje uspešno.

AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1957 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	4.283	1.	Sklad osnovnih sredstev	4.283
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	496	3.	Razni skladi	4.690
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	4.538	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	1.363	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	917
6.	Druga aktiva	24	11.	Druga pasiva	-
Skupaj:		10.704	Skupaj:		10.704

Računovodja:
Anica Petrovec

Predsednik UO:
Franc Slabe

Direktor:
Viktor Mesar

Zaključni račun KMETIJSKE ZADRUGE, Radohova vas

V letu 1957 je imela zadruga 131.000.000 dinarjev prometa, in sicer v trgovini s potrošnim blagom 18.700.000, odkupu kmetijskih pridelkov brez lesa 85.750.000, odkupu lesa 25.550.000 din. Skupno je bilo zaposlenih v letu 1957 povprečno 9 uslužb. in delavcev.

AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1957 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	4.523	1.	Sklad osnovnih sredstev	3.528
2.	Investicije v teku	908	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	637
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	2.231	3.	Razni skladi	3.985
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	20.880	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	18.000
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	2.699	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	6.673
6.	Druga aktiva	3.576	11.	Druga pasiva	-
Skupaj:		34.817	Skupaj:		34.817

Računovodja:
Anglica Janežič

Predsednik UO:
Jože Kutnar

Direktor:

Zaključni račun slaščičarn in pekarn »LEDINA«, Ljubljana, Poljanska 11

Podjetje je v letu 1956 zaposlovalo povprečno 83 delavcev. Planirani promet je bil dosežen 105,08 %. Celotna realizacija je znašala 95.137.073. Delavski svet in upravni odbor sta imela svoje seje redno ter sta tekoče probleme sprotno reševala.

AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1956 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	4.343	1.	Sklad osnovnih sredstev	3.745
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	505
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	2.108	3.	Razni skladi	1.740
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	7.979	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	3.760
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	3.277	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	7.861
6.	Druga aktiva	-	11.	Druga pasiva	-
Skupaj:		17.707	Skupaj:		17.707

Računovodja:
Metka Pirjavec

Predsednik UO:
Rado Steiner

Direktor:
Karel Maurin

Zaključni račun MLEKARNE RADEČE, v izgradnji

Podjetje je ustanovil OLO Trbovlje z odločbo št. 1/1-4528/17 z dne 13. avgusta 1956. S 1. oktobrom 1957 je začelo podjetje poskušano obratovati v novozgrajeni mlekarni s kapaciteto 5000 litrov mleka dnevno. Zaradi slabega odkupa je bila kapaciteta v tem času le delno izkoriščena. Zaposlenih je bilo 10 delavcev in uslužbencev.

AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1957 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	42.904	1.	Sklad osnovnih sredstev	41.496
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	-	3.	Razni skladi	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
4.	Skupna obratna sredstva	2.259	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
5.	Kupci in druge terjatve	6.380	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	9.044
6.	Druga aktiva	405	11.	Druga pasiva	-
Skupaj:		51.948	Skupaj:		51.948

Računovodja:
Ivana Kramžar

Predsednik UO:

Direktor:
Stanko Bratec